

Zahvaljujući ličnom entuzijazmu jedne grupe ljudi dobili smo prvi nacionalni domen, a ista snaga pomogla je da on opstane u kriznim godinama i nakon njih. Sada imamo dva domena, na latiničnom i ćirilničnom pismu, a njihova istorija tek će se pisati

 Jovana Milićević

Ukoliko ste rođeni 1985, ove godine slavite svoj 30. rođendan. Isti jubilej slave i komercijalni internet domeni, jer je 15. marta 1985, registrovan prvi komercijalni domen, *symbolics.com*, istoimene firme iz Masačusetsa.

Do momenta kada ste krenuli u prvi razred, 1992. godine, bilo je registrovano 15.000 .com domena. Kao srednjoškolka ili srednjoškolkulku, već su vas dočekali milioni domena.

Paralelno s razvojem .com i ostalih generičkih domena (zvanična oznaka im je gTLD, odnosno *generic Top-Level Domain*), tekao je razvoj i povećavao se broj nacionalnih internet domena država (cTLD – *country code Top-Level Domain*), vezanih za međunarodnu dvoslovnu oznaku države.

Gde smo mi?

Istorija naših domena datira iz predškolskog perioda. Najpre je 1988. Prirodno-matematički fakultet u Beogradu predložio

da se naši univerziteti priključe Evropskoj akademskoj istraživačkoj mreži (EARN), a godinu dana kasnije Univerzitet u Beogradu postao je i čvorište ove mreže. Naš nacionalni internet domen nismo dobili do devedesetih kada su, između 1990. i 1991. godine, Univerzitet u Mariboru i Institut „Jozef Štefan“ iz Ljubljane na sebe preuzeli organizovanje prvog registra upravo kreiranog .yu domena.

S polaskom u školu, 1992. godine, stižu i sankcije, pa mrežni saobraćaj zvanično prestaje da funkcioniše, a kasnijim raspadom zemlje nadležnost nad .yu domenom, odnosno njegov registar, ostaje u Sloveniji.

Slovenija je kasnije dobila svoj .si domen, ali situacija sa .yu domenom nije se promenila, iako je bilo molbi iz naše zemlje o prenosu nadležnosti.

Entuzijazmom do nacionalnog domena

Pošto na pisma i molbe o prenosu nadležnosti nad .yu domenom nije odgovarano, spor je prenet na viši nivo, a gospođa Mirjana Tasić s Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu tražila je od međunarodnih i evropskih institucija zaduženih za ova pitanja da ovaj problem reše.

Konačno, 1994. godine, doneta je odluka u korist Jugoslavije, a upravljanje registrom .yu domena preneto je grupi entuzijasta sa Univerziteta u Beogradu, odnosno telu koje se zvalo YU NIC (*Yugoslav Network Information Center*).

Ukidanjem sankcija, 1995. godine, situacija se promenila u smislu razvoja Interneta, premeštanja .yu domena na servere u našoj zemlji, ali je zadržan isti, potpuno volonterski pristup

poslu i to samo jedne osobe, pa se zbog velikog broja zahteva, na aktiviranje domena čekalo se i oko 20 dana i bilo je jasno da se mora promeniti način na koji registar funkcioniše.

Kao dvadesetogodišnjaka sačekalo vas je formiranje radne grupe koja je trebala da pruži osnivačke dokumente za organizaciju koja će preuzeti upravljanje .yu domenom, a ono što je započeto na osnovu elana entuzijasta sada dobija podršku institucija. Pomenutu radnu grupu činili su predstavnici ministarstva, nevladinih organizacija, internet provajdera i drugih.

Iako danas, verovatno, ne možete da odvojite pojam nacionalnog internet domena od njegovog zvaničnog registra – organizacije RNIDS, ona je nastala pre manje od deset godina. Tačnije, 2006. godine, kada

Naš nacionalni internet domen dobili smo ranih devedesetih, kada su Univerzitet u Mariboru i Institut „Jozef Štefan“ iz Ljubljane preuzeli organizovanje prvog registra .yu domena

Page: 108

Reach: 25897

Country: SERBIA

Size: 688 cm2

2 / 2

je održana osnivačka skupština Registra nacionalnog internet domena Srbije.

Naš nacionalni domen, tada još uvek .yu, prešao je konačno u nadležnost ove organizacije, a u tom momentu bilo je oko 40.000 .yu domena.

Domen drugi

Novoosnovana organizacija napravila je drugi veliki korak u istoriji naših nacionalnih domena, a to je uvođenje nacionalnog domena Republike Srbije.

Domen .rs postao je vidljiv na Internetu na jesen 2007. godine, a početak registracije bio je 20. marta 2008. godine.

Naš, drugi po redu, nacionalni domen počeo je da živi svoj samostalni život pod okriljem RNIDS-a. Domen .rs postao je vidljiv na Internetu na jesen 2007. godine.

Skoro polovina vlasnika .yu domena iskoristila je mogućnost preregistrovanja na .rs domen u promotivnom periodu, a ostali domeni su kasnije ušli u slobodnu prodaju. Naš, drugi po redu, nacionalni domen počeo je da živi svoj samostalni život pod okriljem RNIDS-a.

Kao dvadesetpetogodišnjak, 2010. godine, ispratili ste u istoriju domen .yu, koji je zvanično prestao da postoji 30. marta te godine. Da je .rs postao dobar

naslednik, svedoči i činjenica da je, u momentu pisanja ovog teksta dakle u martu 2015, registrovano preko 85.000 domena.

Dolazi i treći

Iste 2010. godine Registar nacionalnog Internet domena započnje proceduru uvođenja drugog nacionalnog domena naše zemlje, na ćirilici. Domen .cpć postao je vidljiv na internetu 2011. godine, a prvi sajt s domenom na našem drugom zvani-

ćnom pismu bio je sajt RNIDS-a. Početak registracije domena na ćirilici dogodio se 2012. godine, i od tada do današnjeg dana registrovano je više od 3.000 domena na ovom pismu.

O važnosti nacionalnog internet domena i našem internet identitetu više skoro da nema potrebe polemizati, jer su i pojedinci i institucije postali svesni toga. Treba ipak povremeno podsećati na to da svoj internet identitet treba negovati...